

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 830/2024
12.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца „Тончев градња“ д.о.о. из Сурдулице, чији је пуномоћник Љубомир Михајловић, адвокат из ..., против туженог АД „Електропривреда Србије“ из Београда чији је пуномоћник Сабахудин Тахировић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 5643/23 од 17.04.2024. године, у седници одржаној 12.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 5643/23 од 17.04.2024. године.

Образложење

Делимичном пресудом Привредног суда у Београду П 873/18 од 14.06.2023. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца и тужени је обавезан да тужиоцу исплати износ од 26.902.969,00 динара са законском каматом рачунатом од 05.12.2017. године до исплате.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 5643/23 од 17.04.2024. године одбијена је жалба туженог и делимична пресуда Привредног суда у Београду П 873/18 од 14.06.2023. године је потврђена.

Против наведене правноснажне пресуде, тужени је изјавио благовремену ревизију из разлога прописаних чланом 407. став 1. тачка 3. и 4. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је испитао правноснажну пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 10/23), па је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Неосновано ревидент указује на повреду из члана 374. став 2. тачка 7. Закона о парничном

поступку јер таква повреда пред другостепеним судом није учињена. Наводима ревизије да у доказном поступку, који је спровео првостепени суд, није одговорено на све примедбе које је истакао на налаз и мишљење вештака грађевинске струке, суштински се указује на релативно битну повреду из одредбе чл. 374 ст. 1 а у вези чл. 271 Закона о парничном поступку учињену пред првостепеним судом и, последично, на погрешну оцену доказа односно погрешно утврђено чињенично стање. Наведено није дозвољен ревизијски разлог. Наводима да је побијана одлука заснована на нејасним разлозима о одлучним чињеницама упућује се на апсолутно битну повреду из одредбе члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку која, такође, не представља дозвољени ревизијски разлог. Разлози за улагање ревизије рестриктивни су и прописани у одредби члана 407. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац као извођач и правни претходник туженог, као наручилац, закључили су Уговор који је за предмет имао грађевинске радове на санацији канала Стрвна и Чемерник, који чине систем за пуњење акумулације Власина у систему Власинских хидроелектрана, у свему према главном пројекту санације довода Чемерник и главном пројекту санације довода Стрвни и извођачком пројекту који је израдио Институт за водопривреду „Јарослав Черни“ из Београда. Укупна цена радове износила је 538.059.383,40 динара без ПДВ-а. Извођач радова (тужилац) био је дужан да у корист наручиоца обезбеди неопозиву, безусловну, наплативу на први позив банкарску гаранцију за добро извршење посла, на износ 5% уговорене вредности односно 26.902.969,00 динара, са роком важности 30 дана дуже од истека уговореног рока за завршетак посла. Такође је, као средство обезбеђења, предвиђено прибављање банкарске гаранције за враћање аванса и гаранције за отклањање недостатака у року. Уговорени рок за завршетак радова је 30 месеци од дана закључења уговора. Одредбом чл. 7. стипулисано је да ако извођач не испуни уговорну обавезу или задоцни са њеним испуњењем, дужан је да наручиоцу плати уговорну казну у висини 5% укупне уговорене цене, односно 26.902.969,00 динара. Чланом 10. овог Уговора је дефинисано да ће се сматрати да је извођач извео све уговорене радове када записнички и без примедби исте прими стручна комисија наручиоца. Саставни део уговора је понуда извођача бр. 338 од 02.02.2011. године са предмером и предрачуном радова и са структуром цене. Анексом бр. 1 наведеног Уговора (од 24.09.2013. године) рок за извођење и предају радова дефинисан је до 30.10.2015. године, а Анексом 2 продужен је до 30.10.2017. године. Овим анексом обавезан је тужилац да обезбеди гаранцију за добро извршење посла на износ 5% уговорене вредности односно 26.902.969,00 динара са роком важности 30 дана дужим од уговореног рока за извођење радова. Записник о примопредаји изведених радова и коначном обрачуну потписан је од стране тужиоца и комисије наручиоца радова. Према садржини записника, радови су завршени 27.10.2017. године што је евидентирано у грађевинском дневнику, нису изведени у уговореном року, а од уговорене вредности радова од 538.059.383,40 динара реализована вредност радова је 57.475.491,80 динара. Констатовано је и да је постојала подељена одговорност уговорних страна у реализацији уговора, да је извођач поступао по примедбама и налозима надзорног органа а радови су изведени према пројектној документацији и правилима струке. У обрачуну је констатовано да су записником обухваћени сви радови и сва међусобна потраживања тако да ниједна страна нема право на било каква потраживања ни по ком основу, осим обавеза извођача да, према достављеном пројекту, доведе депонију материјала из ископа у пројектовано стање, да из базе испод бране Власина уклони своје објекте и да о свом трошку отклони све недостатке који се буду појавили у гарантном року од 2 године. Записником се даље констатује обавеза

наручиоца радова да исплати износ од 7.666.099,20 динара према коначном обрачуну те да су отежани услови радова на надморској висини од преко 1.200м, смањење грађевинске сезоне, неповољни метео услови и чињеница да је пројекат урађен без одговарајућих грађевинских подлога које би због отежаних услова прибављања биле веома скупе, условиле да су се чекала решења пројектанта, са процедурама око јавних набавки.

Тужени је дана 29.11.2017. године поднео на реализацију банкарску гаранцију за добро извршење посла на износ од 26.902.969,00 динара, те је банка гарант на рачун туженог дозначила наведени износ.

Вештачењем је утврђено да је у току извођења радова дошло до значајних одступања у односу на позиције из понуде, да вредност више изведених количина уговорених позиција износи 105.557.765,50 динара односно 49,2% у односу на вредност уговорених количина, а да вредност уговорених позиција које нису могле или нису требале да се изведу износи 213.680.256,30 динара односно 43,7% вредности уговорених количина. У грађевинском дневнику нема уписаних примедби на квалитет изведених радова, тужилац није позиван од стране туженог да отклони евентуалне недостатке на изведеним радовима (с тим да нема евидентираних недостатака) нити је тужени ангажовао треће лице да отклони недостатке на радовима које је тужилац извео. Вештак је констатовао и да инвестиционо пројектна документација према којој су уговорени радови није била адекватна. Смањење обима уговорених радова проузроковано је нетачним премером, изменом пројектног решења-површина које се облажу геомембраном, одустајањем од радова на путу за „манастир“ због великог обима и нерешених имовинско правних односа и недефинисаним обимом радова на доводу Чемерник.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови усвајају тужбени захтев примењујући материјално правне одредбе из чл. 210. и 214., те чл. 614. Закона о облигационим односима. Према изнетој аргументацији тужени је без основа активирао банкарску гаранцију на који начин се неосновано обогатио, с обзиром да је стручна комисија туженог након прегледа изведених радова од стране тужиоца, записнички и без примедби дана 27.10.2017. године примила радове. Записником о примопредаји изведених радова и коначним обрачуном констатовано је да су истим обухваћени сви радови и сва међусобна потраживања тако да ниједна страна нема право на било каква потраживања по другом основу.

Ревизијом се оспорава изнето становиште нижестепених судова. Ревидент сматра да су испуњени услови за активацију банкарске гаранције јер су записнику о примопредаји наведене обавезе тужиоца које он није извршио. Осим тога, тужилац није извршио све уговорене радове, што је констатовао и вештак неаргументованом тврдњом да су ти мањкови последица „нетачних премера“. Суд је закључак о изведеним радовима извео на основу записника и коначног обрачуна иако овај доказ није изведен у првостепеном поступку. Погрешно је примењено и материјално право јер судови нису правилно квалификовали предметни уговор да би могли да примене институт неоснованог обогаћења.

Ревизија није основана.

Насупрот ревизијским наводима правилан је закључак да се тужени неосновано обогатио за износ наплаћен по гаранцији. Наиме, банкарском гаранцијом за добро извршење посла банка гарант се обавезује да ће инвеститору исплатити одређену новчану суму у случају да дужник – извођач не испуни или неуредно испуни своје уговорне обавезе. Она покрива ризик неиспуњења или неуредног испуњења обавезе односно неиспуњења у року. Записником о примопредаји изведених радова и коначним обрачуном констатовано је да су истим обухваћени сви радови и сва међусобна потраживања тако да ниједна страна нема право на било каква потраживања по другом основу, што је потврђено и од стране вештака грађевинске струке. Не стоје тврдње ревидента да неизвршење преосталих уговорних обавеза на које се тужилац обавезао након потписивања записника о примопредаји изведених радова (довођење депоније материјала из ископа у пројектовано стање, да из базе испод бране Власина уклони своје објекте и да о свом трошку отклони све недостатке који се буду појавили у гарантном року од 2 године) представљају основ за активацију банкарске гаранције за добро извршење посла. Банкарска гаранција је активирана из других разлога, јасно наведених у изјави уз захтев за плаћање по истој, односно јер нису изведени радови из предмета уговора који се односе на санацију дела довода. То је супротно сачињеном записнику.

Не стоји ни наводи ревизије о погрешној примени материјалног права. Неправилна квалификација предметног уговора као уговора о делу уместо уговора о грађењу, како тврди ревидент, ирелевантна је јер тужилац утужени узнос потражује по основу института неоснованог обogaћења из члана 210. Закона о облигационим односима.

У преосталом делу ревизије, ревидент износи тврдњу да у првостепеном поступку није прочитан као доказ коначни обрачун на коме је заснова првостепена одлука, (што је нетачно јер је исти доказ цењен на 6 страни првостепене пресуде), анализира изведене доказе од стране првостепеног суда и побија утврђено чињенично стање. Другостепени суд није изнова ценио доказе, нити утврђивао другачије чињенично стање. Због наведеног битна повреда на коју се указује није учињена у поступку доношења одлуке која се ревизијом побија. Поред тога, оваквим ревизијским наводима се оспорава правилност утврђеног чињенично стања на којем су засноване нижестепене одлуке, погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, независно од примене материјалног права, не представља дозвољени ревијски разлог у смислу члана 407. ст. 2. Закона о парничном поступку.

Следемо реченог, тужени јесте неосновано активирао банкарску гаранцију за добро извршење посла, на који начин се неосновано обогатио износом од 26.902.969,00 динара на штету тужиоца, па је тужени применом члана 210. Закона о облигационим односима правилно обавезан на исплату наведеног износа са припадајућом затезном каматом од 05.12.2017. године.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић